Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Bro Morgannwg
22 Tachwedd 2023

Cofnodion

Yn bresennol:		
Enw	**Teitl**	**Sefydliad**
Y Cynghorydd Lis Burnett (LB)	Arweinydd	Cyngor Bro Morgannwg
Rob Thomas (RT)	Rheolwr Gyfarwyddwr	Cyngor Bro Morgannwg
Judith Cole (JC)	Dirprwy Gyfarwyddwr yr Is-adran Cyllid Llywodraeth Leol a Phartneriaethau’r Gweithlu	Llywodraeth Cymru
Fiona Kinghorn (FK)	Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd y Cyhoedd	BIP Caerdydd a’r Fro
Fiona Hourahine (FH)	Rheolwr Gweithrediadau Canol De Cymru	Cyfoeth Naturiol Cymru
John Treherne (JT)	Rheolwr Grŵp	Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru
Y Cynghorydd Shirley Hodges (SH)	Cynrychiolydd Cyngor Tref a Chymuned Cynrychiolydd	Cyngor Tref y Barri
Hefyd yn bresennol:		
Helen Moses (HM)	Rheolwr Strategaeth a Phartneriaeth	Cyngor Bro Morgannwg
Andreas Pieris-Plumley (APP)	Intern Strategaeth a Phartneriaeth	Cyngor Bro Morgannwg
Sarah Tipping (ST)	Pennaeth Partneriaethau ac Ymgysylltu	BIP Caerdydd a’r Fro
Benedicte Lepine (BL)	Rheolwr Polisi Diogelwch Cymunedol	Cyngor Bro Morgannwg
Siân Griffiths (SG)	Ymgynghorydd mewn Meddygaeth Iechyd Cyhoeddus	BIP Caerdydd a’r Fro
Colin Cheesman (CC)	Ecolegydd	Cyngor Bro Morgannwg
Emily Shaw (ES)	Cydlynydd Partneriaeth Natur Leol	Cyngor Bro Morgannwg
Ymddiheuriadau:		
Eirian Evans (EE - GPC)	Pennaeth De Cymru Un	Y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol
Charles Janczewski (CJ)	Cadeirydd y BIP	BIP Caerdydd a’r Fro
Abigail Harris (AH)	Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Chynllunio	BIP Caerdydd a’r Fro
Mark Brace (MB)	Comisiynydd Cynorthwyol	Comisiynydd Heddlu a Throseddu De Cymru
Rachel Connor (RC)	Cyfarwyddwr Gweithredol	Gwasanaethau Gwirfoddol Morgannwg
Suzanne Rankin (SR)	Prif Weithredwr	BIP Caerdydd a’r Fro
Tom Bowring (TB)	Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	Cyngor Bro Morgannwg
David Letellier (DL)	Pennaeth Gweithrediadau Canolbarth y De	Cyfoeth Naturiol Cymru
Natalie Rees (NR)	Pennaeth Datblygu Cynaliadwy a Newid yn yr Hinsawdd	Trafnidiaeth Cymru

Rhif	Eitem Agenda	Camau Gweithredu
1.	**Croeso a Chyflwyniadau** **Croesawodd LB bawb i'r cyfarfod.**	
2.	**Ymddiheuriadau am Absenoldeb** **Gweler uchod**	
3.	**Cofnodion Cyfarfod y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar 20 Medi 2023** **Cytunwyd bod y cofnodion yn rai cywir.**	
4.	**Diweddariad ar Ddiogelwch Cymunedol** Diolchodd BL i Iechyd y Cyhoedd am wneud gwaith tuag at yr asesiadau anghenion strategol ac eglurodd fod gwaith hefyd wedi digwydd gyda Chaerdydd ar gyfer yr asesiad anghenion gan gynhyrchu setiau data da ac i archwilio demograffeg. Mae eisoes yn bosibl gwneud llawer o'r gwaith sydd angen sylw brys drwy'r strwythurau partneriaeth presennol. Ni fu unrhyw bethau annisgwyl o ran yr ardaloedd o drais difrifol a nodwyd, ac mae patrolau ychwanegol wedi'u defnyddio yn yr ardaloedd hyn. Mae yna isadeiledd teledu cylch cyfyng newydd sydd wedi bod yn hanfodol wrth ymateb i drais difrifol. Bydd yna ymateb i drais yn erbyn aelodau staff gan fod hyn wedi'i nodi yn yr asesiad anghenion trais difrifol. Cyn bo hir, bydd dadansoddwr newydd yn dechrau gweithio i hyrwyddo gwaith y bartneriaeth o amgylch yr asesiadau anghenion strategol. Eglurodd BL y bu datblygiadau o ran cyllid ar gyfer y bartneriaeth gyda'r cynllun cyflawni yn canolbwyntio ar waith yn ymwneud ag amrywio ffynonellau ariannu'r bartneriaeth oherwydd pwysau costau cynyddol. Llwyddodd y tîm i sicrhau cyllid ar gyfer rôl newydd i gyflawni a datblygu strategaeth ar gyfer y bartneriaeth Diogelwch Cymunedol a'r Cynllun Gwarchod Cymdogaeth. Mae ymgysylltu mwy â'r Cynllun Gwarchod Cymdogaeth yn bwysig gan eu bod yn cyfrannu llawer at rôl diogelwch cymunedol. Bu gwaith i gynyddu perthnasoedd â busnesau preifat yn y fro. Bu cais llwyddiannus i ariannu swyddogion diogelwch cymunedol sy'n gweithio i fynd i'r afael ag ymddygiad gwrthgymdeithasol, gan ganolbwyntio ar orfodaeth a gwaith ymgysylltu ochr yn ochr â Swyddogion Cymorth Cymunedol a swyddogion yr heddlu. Mae sicrhau cyllid strydoedd saffach wedi bod yn llwyddiant, a bydd hyn yn darparu gwytnwch i ariannu rhagor o swyddogion diogelwch cymunedol, teledu cylch cyfyng ychwanegol, a phwyntiau iechyd (un yn Ynys y Barri, un arall yn Broadstreet). Mae cyllid hefyd wedi'i sicrhau ar gyfer offer gwella diogelwch. Eglurodd BL eu bod yn gweithio ar ymateb i ymddygiad gwrthgymdeithasol ymhlith pobl ifanc, gan edrych ar ailddechrau digwyddiad ieuenctid i gynnig gweithgaredd dargyfeiriol a chyfle i ymgysylltu â phobl ifanc. Nododd BL y bydd strategaeth partneriaeth diogelwch cymunedol 2023-28 yn mynd i gabinet y Cyngor yn fuan. Roedd sawl newid o ganlyniad i gyfnod ymgynghori'r strategaeth, mae'r rhain yn cynnwys tynnu sylw at y dolenni i'r BGC, creu cynllun ar dudalen, a'r strategaeth yn dod yn un 5 mlynedd yn	**BL i anfon copi o'r llythyr i fasnachwyr at SH.**

	lle'r 3 blynedd wreiddiol. Mae'r strategaeth yn manylu ar y blaenoriaethau a bydd cynlluniau gweithredu yn cyd-fynd â hi. Bydd y Strategaeth Trais yn erbyn Menywod a Thrais Domestig yn symud ymlaen â gwaith targedu grwpiau nad ydynt fel arfer yn cael eu cefnogi. Mae mannau diogel yn cael eu datblygu mewn partneriaeth â Her Voice Wales, ac anfonwyd llythyrau at fasnachwyr i'w cynnwys. Mae'r gwaith uwchraddio CCTV wedi'i gwblhau gyda'r holl gamerâu newydd yn fyw, ac mae gorsaf fonitro bellach hefyd yng ngorsaf heddlu'r Barri. Mae grŵp monitro CCTV gweithredol wedi'i sefydlu. Nododd SH ei bod yn bwysig hefyd cael barn menywod hŷn yn ogystal â menywod ifanc a gofynnodd beth yw cynnwys y llythyrau at fasnachwyr am fannau diogel. Eglurodd BL eu bod yn gweithio'n fewnol i ddatblygu strategaeth gyfathrebu i sicrhau yr ymgysylltir â phob grŵp. Mae'r grŵp cydlyniant cymunedol yn gweithio i gynyddu aelodaeth i helpu i gynrychioli pob grŵp mewn cymuned. Mae'r llythyr at fasnachwyr yn egluro beth yw'r cynllun mannau diogel a'r hyn y gobeithia ei gyflawni, mae'n siarad yn fras am yr hyn y mae'n ei olygu i gymryd rhan (sef y bydd pobl yn dod i'ch lleoliad am gyfnod byr os ydynt yn teimlo'n anniogel). Esboniodd FK fod potensial i uno mecanweithiau ymgysylltu trwy wahanol ffrydiau gwaith y BGC e.e., sy'n dda i bobl hŷn.	
5.	**Partneriaeth Natur Leol, Cynllun Adfer Natur Leol** Darparodd ES gefndir y Bartneriaeth Natur Leol, a sefydlwyd i warchod, amddiffyn a gwella bioamrywiaeth. Eu cenhadaeth yn y Fro yw ailgysylltu pobl o bob rhan o'r sir â byd natur. Mae dros 65 o sefydliadau a grwpiau sy'n aelodau o'r bartneriaeth, gyda ffocws cryf ar grwpiau cymunedol. Eglurodd CC y bydd y cynllun gweithredu Adfer Natur Leol yn gynllun 15 mlynedd, ac mae'n seiliedig ar gynllun gweithredu adfer natur Cymru. Mae'r Cynllun wedi'i gyd-gynhyrchu gan y bartneriaeth natur, gyda phwyslais ar lawr gwlad ac ar gyflawni. Bydd y 5 mlynedd gyntaf yn rhai manwl, yn gweithio allan pwy sydd angen gwneud beth ynghyd â'r gost. Mae'r ddogfen yn costio gwaith a bydd yn cael ei diweddaru a'i newid bron yn flynyddol. Mae'n rhaid iddo fod yn addas i nifer o gynulleidfaoedd ac nid yw'n ddogfen gan y cyngor a bydd sefydliadau'n ymuno â'r cynllun i helpu i'w gyflawni, gydag adroddiadau blynyddol am gynnydd i'r bartneriaeth. Bydd y ddogfen yn parhau i fod yn gryno fel y gall pobl ei llywio'n hawdd, ac ni fydd yn gallu mynd i'r afael â phob problem felly bydd angen blaenoriaethu'r hyn sydd i'w wneud trwy edrych ar amserlenni, gyda'r cynllun wedi'i rannu'n dair adran 5 mlynedd. Mae geirfa helaeth wedi'i chynnwys ar gyfer y termau technegol a ddefnyddir. Eglurodd CC fod grwpiau gorchwyl a gorffen arbenigol wedi'u sefydlu sydd wedi cynhyrchu setiau o gamau gweithredu. Mae i'r cynllun nifer o gamau: strategaeth a chyd-destun yn rhan 1, camau gweithredu fel rhan 2,	

	llywodraethiant fel rhan 3, a chyfeiriadau yn rhan 4. Mae'r fersiwn PDF o'r cynllun yn cael ei gynllunio ar hyn o bryd ynghyd â'r dudalen we. Mae disgwyl i'r cynllun gael ei lansio'r flwyddyn nesaf ac yna bydd sefydliadau'n cael eu hannog i gofrestru ar gyfer y cynllun. Esboniodd ES fod yr ymgynghoriad yn nodi rheoli glaswelltiroedd fel cam gweithredu. Mae llawer o waith yn cael ei wneud gyda phartneriaid i gyflawni hyn gan gynnwys gweithgor newydd lleiniau'r Fro. Maent yn cynnig grantiau bioamrywiaeth sydd wedi cynyddu mewn maint flwyddyn ar ôl blwyddyn. Mae manylion am waith y bartneriaeth yn cael eu rhannu ar-lein ar draws y cyfryngau cymdeithasol a chylchlythyr misol. Canmolodd FH waith y bartneriaeth a chydnabu'r gefnogaeth barhaus o safbwynt CNC. Adleisiodd FK ganmoliaeth FH i'r bartneriaeth. Mae Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Iechyd y Cyhoedd eleni yn ymwneud â bioamrywiaeth ac iechyd. Gofynnodd FK a yw pobl ifanc wedi ymgysylltu â nhw ac wedi mynegi pryder y gallai cynllun sydd wedi'i gostio gyfyngu ar gyfle ac uchelgais. Eglurodd ES fod pobl ifanc wedi ymgysylltu â nhw ac mae cyfleoedd wedi'u cynnig i ysgolion gymryd rhan. Maent wedi gweithio gyda grŵp sy'n canolbwyntio ar weithgareddau teuluol i gael pobl ifanc i gymryd rhan, ond mae mwy o waith gyda phobl ifanc i'w wneud. Eglurodd CC fod y cynllun sydd wedi'i gostio wedi ystyried popeth ac yn parhau'n uchelgeisiol gyda dim yn cael ei ddiystyru ond trwy gostio camau gweithredu y gallant flaenoriaethu. Eglurodd SH fod hwn yn waith perffaith i Gynghorau Tref a Chymuned (TCCs) a gofynnodd a oes strategaeth i ymgysylltu â nhw. Mae'r cynghorau tref a chymuned yn cynnig mwy o ddilyniant sy'n anodd weithiau i grwpiau cymunedol, a gallant hefyd ddarparu adnoddau ychwanegol. Esboniodd ES eu bod wedi gweithio gyda rhai cynghorau yn barod ond mae cyfleoedd pellach, gan gynnwys creu strategaeth. Eglurodd JT fod y Gwasanaethau Tân ac Achub wedi bod yn gysylltiedig â'r PNL ac wedi ymgysylltu â phlant ysgol lleol gan ganolbwyntio ar ymgysylltu hirdymor.	
6.	**Cynnydd Gwaith Atal** Cyflwynodd FK SG a'r gwaith o Gynyddu Gwaith Atal Esboniodd SG bod 3 maes blaenoriaeth: *Imiwneiddiadau plentyndod* lle mae'r cyflawni wedi symud ymlaen gyda deunyddiau cyfathrebu newydd yn cael eu datblygu, a phrosiect peilot gydag ysgolion i gynnwys addysg imiwneiddio fel rhan o'r cwricwlwm.	

	Sgrinio'r coluddyn lle cafodd pob sgrinio i oedolion ei oedi yn ystod y pandemig, a lle nodwyd niferoedd isel yn manteisio mewn ardaloedd yng Nghaerdydd a'r Fro. Mae'r gwaith cyflawni wedi symud ymlaen gyda chyfathrebu wedi'i dargedu i gyrraedd y nifer mwyaf posib, gweithio gyda chlystyrau cynradd a lle ceir y nifer isafy n manteisio, ac mae gwaith mewnwelediad wedi'i ddatblygu o ystod o ffynonellau. Mae *Symud Mwy Bwyta'n Iach* (SMBI) wedi nodi nad yw dros hanner y boblogaeth oedolion o fewn pwysau sy'n iach, a dim ond 74% o blant sydd ar bwysau iach pan fyddant yn dechrau yn yr ysgol. Mae problemau iechyd sy'n gysylltiedig â phwysau a lefelau is o gyrhaeddiad addysgol. Maent yn gweithio gydag ysgolion a gweithleoedd i gynyddu cyfleoedd i symud mwy a bwyta'n iach yn y lleoliadau hyn. Mae'r cynllun hysbysebu iachach yn cael ei ddatblygu a bydd cynllun SMBI yn cael ei adnewyddu ar ôl i'r cynllun presennol ddod i ben ym mis Mawrth 2024. Esboniodd SG fod Llywodraeth Cymru, o ran partneriaeth diogelu iechyd Caerdydd a'r Fro, eisiau i Awdurdodau Lleol ddatblygu timau amlddisgyblaethol diogelu iechyd lleol mewn partneriaeth â'r byrddau iechyd. Mae'r system ddiogelu iechyd integredig yn cael ei datblygu fel gwaddol i waith a wnaed yn ystod pandemig Covid-19. Mae cynllun diogelu iechyd Caerdydd a'r Fro yn datblygu i ddisgrifio'r system ddiogelu iechyd.	
7.	**Diweddariad ar Gynydd y Cynllun Llesiant** - Gweithio gyda'n cymunedau lle ceir mwy o amddifadedd - Mynd i'r afael â'r argyfyngau natur a newid yn yr hinsawdd - Bro sy'n Dda i Bobl Hŷn Atgoffodd HM am yr amcanion llesiant sy'n fframio'r cynllun a'r tair ffrwd waith â blaenoriaeth. Mae yna hefyd 19 cam sy'n rhoi mwy o fanylion ar gyflawni'r amcanion a'r ffrydiau gwaith. Eglurodd HM o ran Bro sy'n Dda i Bobl Hŷn, y sicrhawyd cyllid gan Lywodraeth Cymru i alluogi swyddog i arwain y gwaith hwn. Yn ddiweddar, dyfarnwyd statws da i bobl hŷn i'r Fro a gwahoddwyd y Swyddog Da i Bobl Hŷn i siarad mewn rhwydwaith byd-eang am y gwaith. Bu nifer o ddigwyddiadau ymgysylltu â'r fforwm 50+, ac mae trigolion hŷn hefyd wedi ymgysylltu â'r agenda hinsawdd. Mae gwaith wedi digwydd i ddatblygu cynllun gweithredu a fydd yn bwrw ymlaen â siarter y BGC. Mae dros 100 o aelodau yn Rhwydwaith Da i Bobl Hŷn y Fro ar hyn o bryd. Eglurodd EM fod gwaith yn ein cymunedau mwyaf difreintiedig yn datblygu gyda gweithiwr datblygu cymunedol yn y swydd ers mis Awst ac yn bwrw ymlaen â'r gwaith. Sefydlwyd grŵp llywio a chynhaliwyd gweithdy i ymgyfarwyddo partneriaid â'r ardaloedd a chwmpas y gwaith. Mae cyfarfodydd gyda chynghorwyr lleol, Cynghorau Tref a Chymuned, ysgolion, SCCHau, Bro Ddiogelach, tai, cyflogaeth, grwpiau lleol, y BGC a grwpiau cymunedol wedi cael eu cynnal i ddechrau mapio asedau. Mae gwaith i ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur hefyd wedi datblygu gydag is-grŵp argyfwng hinsawdd a rheoli asedau. Cynhaliwyd gweithdy	

	ym mis Tachwedd a oedd yn trafod 5 o bwyntiau gweithredu allweddol yn y cynllun, ac mae llawer o waith wedi digwydd o fewn sefydliadau unigol gyda chynlluniau a strategaethau'n cael eu datblygu ond mae mwy o gyfleoedd ar gyfer dysgu a gweithio ar y cyd. Mae grant ACPW3 (Rhaglen Gydweithredu Cymru ar Asedau) gan Lywodraeth Cymru yn cael ei ddefnyddio i edrych ar brosiectau datgarboneiddio a bydd gwaith yn digwydd i archwilio cyfleoedd ar gyfer hyrwyddo newid ymddygiadol. Mae CNC yn datblygu fframwaith i BGCau gynnal asesiadau risg newid hinsawdd. Eglurodd EM fod gwaith i gyflawni ein hymrwymiadau ni yn y Cynllun hefyd wedi datblygu. Mae'r Siarter Teithio Iach yn parhau i gael ei rhoi ar waith, mae pobl ifanc wedi bod yn rhan o'r gwaith yn ymwneud â newid yn yr hinsawdd a byd natur gyda digwyddiad ymgysylltu â sgwrs hinsawdd yn cael ei gynnal yn ddiweddar. Mae adolygiad o'r Cynllun Datblygu Lleol wedi digwydd, mae cynyddu gwaith atal ac SMBI wedi gweld cynnydd, mae Bwyd y Fro yn parhau i ddatblygu strategaeth fwyd, a gwnaed ymchwil i brosiectau tlodi bwyd presennol. Mae Diogelwch Cymunedol wedi datblygu gwaith gyda chyllid wedi'i sicrhau a strategaeth newydd, gwnaed dadansoddiad costau byw ac mae tudalennau gwe costau byw y cyngor wedi'u diweddaru'n ddiweddar. Mae gwaith Gwerth yn y Fro wedi symud ymlaen ond nid yw cyllid yn y dyfodol wedi ei gadarnhaul. Mae Arolwg Beth Am Siarad y Cyngor yn fyw a bydd uchafbwyntiau'r canlyniadau'n cael eu rhannu â phartneriaid. Mae gan sylfaen dystiolaeth y BGC ddata cyfredol ar gael ar wefan y BGC, ac mae cyfarfodydd cyfnewid y TCCs wedi parhau gyda ffrydiau gwaith wedi eu trafod yno.	
8.	**Diweddariad Cynllun Datblygu Lleol (CDLl)** Eglurodd RT y bydd cyfnod o ymgynghori ar strategaeth a ffefrir y CDLl o fis Rhagfyr/Ionawr am gyfnod o 8 wythnos. Mae dau gam gyda'r cam 1af i greu strategaeth a ffefrir sy'n gosod bwriad strategol ar gyfer y cynllun, a'r 2il gam os cytunir ar y strategaeth a ffefrir wedyn yn llunio'r cynllun o amgylch y strategaeth. Mae tua 8,000 yn fras o anheddau newydd yn y Fro, yn bennaf ar draws y Barri, Sain Tathan, y Rhws, a'r coridor ar hyd yr arfordir. Bydd yn edrych ar safleoedd strategol allweddol sy'n cael eu datblygu, gyda gorsaf reilffordd newydd yn Sain Tathan i gysylltu â'r datblygiad tai newydd, ond nid yw'n nodi lle bydd y safleoedd llai. Mae hyn yn berthnasol i'r BGC wrth i bartneriaid gynllunio eu darpariaeth gwasanaeth. Diolchodd FK i Gyngor y Fro am y broses sydd wedi cynnwys partneriaid. Gofynnodd SH a yw'r safleoedd strategaeth allweddol yn cael eu dewis gan ddatblygwyr, sut mae'r strategaeth yn cael ei datblygu a sut mae yr hinsawdd yn cael ei ystyried. Esboniodd RT ei bod yn ofynnol yn ôl y gyfraith i gyhoeddi galwad am safleoedd a rhoi cyhoeddusrwydd i gynllun datblygu newydd lle gall unrhyw un gyflwyno safleoedd i'w hystyried. Mae yna lawer o gwmnïau datblygu sy'n cyflwyno safleoedd, mae'r Cyngor wedyn yn ystyried pob cynnig o safle ac yn penderfynu pa rai yw'r mwyaf priodol gan asesu pob safle yn erbyn meini prawf cyfreithiol e.e. cynaliadwyedd. Nid yw safleoedd llai chwaith wedi'u cynnwys fel y safleoedd strategol ond byddant yn cael eu hystyried yn ddiweddarach o ran y cynllun.	

9.	**Blaenraglen Waith 2023** Eglurodd EM fod y ddogfen yn amlygu'r holl waith eleni yn ogystal â rhai o'r ffrydiau gwaith a fydd yn cael eu trafod y flwyddyn nesaf. Bydd y rhaglen yn cael ei datblygu ymhellach ar gyfer y flwyddyn nesaf. Gofynnodd EM i bartneriaid roi gwybod iddi am eitemau ar gyfer y flwyddyn nesaf.	
10.	**Unrhyw Fater Arall** Dim materion eraill.	
11.	**Dyddiad y cyfarfod nesaf – 31 Ionawr 2024**	